

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля
Кафедра обліку і аудиту

СУЧАСНИЙ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ: ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ

Колективна монографія

у двох томах

Том 2

За редакцією

кандидата економічних наук, професора П.Й. Атамає

Дніпропетровськ
«Герда»
2013

УДК 330; 657

ББК 65

С91

Рецензенти:

В.Я. Цлаксієнко – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Полтавської державної аграрної академії;

О.А. Наршина – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки промисловості та організації виробництва ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет».

Рекомендовано до друку Вченою радою Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля (Протокол № 2 від 01.07.2013)

Редакційна колегія:

Атамас П.Й.	к.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Дніпропетровського університету ім. А. Нобеля
Крамаренко Г.О.	д.е.н., професор кафедри фінансів і банківської справи Дніпропетровського університету ім. А. Нобеля
Минх М.В.	д.е.н., професор, заслужений економіст України, академік Української академії наук, директор Інституту економіки та менеджменту, завідувач кафедри фінансів ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Київ
Шаталова Н.І.	д.соц.н., професор, завідувач кафедри управління персоналом та соціології Уральського державного університету шляхів сполучення (м. Єкатеринбург, Росія)
член експертної ради при контрольно-рахунковій палаті м. Москви, Президент НП «Аудиторська Асоціація «Содружество», заст. голови Гільдії по аудиторській та консультативній діяльності Московської торгово-промислової палати,
Лисенко Д.В.	к.е.н., доцент МГУ ім. М.В. Ломоносова

Автори розміщених матеріалів висловлюють власну думку, яка не завжди збігається з позицією редакції. За вміст матеріалів відповідальність несуть автори.

Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект : колективна монографія у 2 т. / за ред. П.Й. Атамас. – Дніпропетровськ : «Герда», 2013. – Т. 2. – 414 с.

ISBN 978-966-8856-87-7

ISBN 978-966-8856-89-1 (Т. 2)

Колективна монографія видається у рамках комплексної теми дослідження «Теоретико-методологічні засади розробки та впровадження інноваційних систем обліку, аналізу і аудиту ефективного розвитку підприємств» (номер державної реєстрації 0110U000203).

Монографія розкриває теоретичні та прикладні основи організації бухгалтерського обліку в сучасних умовах господарювання; досліджує сучасний стан та напрями удосконалення бухгалтерського обліку в галузях економіки з урахуванням зарубіжного досвіду; аналізує діяльність підприємств різних галузей економіки; розглядає формування, аналіз ефективності функціонування вітчизняних підприємств різних галузей економіки; досліджена методологія та організація аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

Для науковців, підприємців, викладачів ВНЗ, аспірантів, студентів.

УДК 330; 657

ББК 65

ISBN 978-966-8856-87-7

ISBN 978-966-8856-89-1 (Т. 2)

© Автори статей, 2013

господарської діяльності підприємства. Застосування даних моделей в аналізі фінансових результатів дозволяє визначити причинно-наслідкові зв'язки між показниками і виявити невикористані резерви господарської діяльності, а також підвищить ефективність рішень, що приймаються керівництвом підприємства. Тому синтез фінансового і економічного аналізу та розробка його методики є актуальними питаннями для вдосконалення процедури дослідження діяльності підприємств та підвищення об'єктивності отримуваних аналітичних висновків.

Література до розділу 3.1

1. Бандурка О. М. Фінансово-економічний аналіз / О. М. Бандурка, І. М. Червяков, О. В. Посиджкіна. – Харків, 1999.
2. Бородин К.В. Анализ инструментария финансовой диагностики / К.В. Бородин, Б.Г. Преображенский // Финансы. – 2004. – №3. – С. 65–66.
3. Ефимова О.В. Финансовый анализ / О.В. Ефимова. – М., 2002. – 528 с.
4. Завьялова З.М. Теория экономического анализа. Курс лекций / Завьялова З.М. – М., 2002. – 192с.
5. Ионова А.Ф. Финансовый анализ / А.Ф. Ионова, Н.Н. Селезнева. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2008. – 624с.
6. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 768с.
7. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств / М.Я. Коробов. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001. – 278.
8. Любушин Н.П. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия / Н.П. Любушин, В.Б. Лещева, В.Г. Дьякова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 471с.
9. Мних С.В. Економічний аналіз / С.В. Мних. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 412с.
10. Павловська О.В. Удосконалення методів аналізу фінансового стану підприємств / О.В. Павловська // Фінанси України. – 2001. – №11. – С. 54-61.
11. Савицкая Г.В. Экономический анализ / Савицкая Г.В. – М.: Новое знание, 2004. – 640с.
12. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз / Н.В. Тарасенко. – Львів: Магнолія плюс, 2004. – 344 с.
13. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфуллин, Е.В. Негашев. – М., 2000. – 208с.
14. Шиян Д.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник / Д.В. Шиян, Н.І. Строченко. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 240с.

3.2. ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В УКРАЇНІ ТА ПОШУКИ ШЛЯХІВ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Багрій К.Л.

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Чернівецький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

Питання економічного аналізу в сучасному світі дуже важливе, тому що розвиток економічного аналізу пов'язаний із зростанням ступеня задоволення суспільних, колективних та індивідуальних потреб в аналітичній інформації через пізнання сторін, властивостей та відносин об'єктів дослідження. Питання

економічного аналізу відіграють важливу роль перш за все при оцінці ефективності господарської діяльності та пошуку шляхів її підвищення.

І якщо поставитися до цієї проблеми відповідально, то її можливо вирішити, залучаючи на підприємства кваліфікованих економістів, які могли б ефективно здійснювати аналіз основних показників діяльності підприємства і своєчасно розробляти можливі шляхи виходу з кризових ситуацій.

Проблеми економічного аналізу є надзвичайно актуальними для України, тому що зараз будь-яка підприємницька діяльність потребує постійного контролю за своїм розвитком, аналізу процесів, під дію яких потрапляє підприємство в сучасних умовах господарювання і кваліфікованих економістів, які могли б професійно аналізувати основні показники діяльності підприємства.

Проблемами економічного аналізу в Україні на сьогодні займається велика кількість економістів та науковців: В.І. Захарченко [1], С.В. Мних [2], О.В. Олійник [3], Г.В. Савицька [4], І.І. Цигилик [5] та інші. Всі вони приділяють значну увагу теоретичному підходу до вирішення проблем, з якими може зіткнутися підприємство, здійснюють розробку методології економічного аналізу та її практичне втілення.

Метою нашого дослідження є визначення ролі економічного аналізу в сучасних умовах господарювання, що склалися в Україні, визначення способів і шляхів протидії кризовим явищам на підприємстві, обґрунтування напрямів покращення ефективності економічного аналізу в нашій державі.

Питання економічного аналізу відіграють важливу роль при оцінці ефективності господарської діяльності та пошуку шляхів її підвищення. Будь-яка підприємницька діяльність потребує постійного контролю за своїм розвитком, аналізу процесів під дію яких потрапляє підприємство в сучасних умовах господарювання. Це, передусім, пов'язано із зміною економічних умов, в яких працює підприємство, кон'юнктури ринку, податкового законодавства тощо. Суть проблеми полягає в тому, що більшість підприємств, які зіткнулися з перешкодами, не задумуються над необхідністю та важливістю саме економічного аналізу своєї діяльності, а тому взагалі його не здійснюють. На підприємствах відсутні кваліфіковані економісти, які могли б ефективно здійснювати аналіз основних показників діяльності підприємства і своєчасно розробляти можливі шляхи виходу з кризових ситуацій.

Розширення сфери застосування економічного аналізу, вмотивоване як необхідністю аналітичної підтримки прийняття управлінських рішень, так і проблемою аналітичного осмислення інформаційних потоків для інших зацікавлених сторін, потребує посилення досліджень його теорії та практики.

За результатами проведеного дослідження виявлено таку загальну проблему – відсутність на суб'єктах господарювання системи економічного аналізу, функціонування якої забезпечуватиме зростання ефективності системи управління в цілому. Серед найбільш проблемних напрямів практики економічного аналізу виокремлюються такі:

1. Застосування економічного аналізу у діяльності суб'єктів господарювання (в управлінні, аудиті, наданні консалтингових послуг).

Кінець ХХ ст. характеризується кардинальними змінами в організації економічного аналізу. На зміну планово-економічним відділам, відділам нормування, праці та заробітної плати, до компетенції яких відносилися питання здійснення економічного аналізу на державних підприємствах, такі функціональні обов'язки були перекладені на головних бухгалтерів, фінансових директорів, керівників функціональних підрозділів або взагалі ігнорувалися. На початку ХХІ ст. ситуація змінюється, зростає попит на аналітичних фахівців. Аналітична діяльність формується як основна. Послуги з проведення економічного аналізу стають ваговою складовою діяльності аудиторів, діяльності консалтингових фірм.

2. Регламентация та стандартизация економічного аналізу.

Організація та здійснення економічного аналізу не має жорсткої регламентації системою нормативних актів. Більшість суб'єктів при організації та здійсненні економічного аналізу користуються виключно загальнодержавними нормативними документами: положеннями, роз'ясненнями або методичними рекомендаціями міністерств та відомств, міжнародними стандартами аудиту тощо.

3. Цільове та функціональне спрямування економічного аналізу, періодичність проведення та часова спрямованість.

Економічний аналіз є засобом створення основного ресурсу нової економіки – інформації. Зараз результативність діяльності будь-якого суб'єкта господарювання стає все більшою мірою залежною від якості інформації, значна частина якої формується саме в системі економічного аналізу. В процесі аналітичного дослідження відбувається створення нового якісно-змістовного знання на базі інтелектуальної переробки інформаційних масивів. Значна частка аналітичних робіт в межах підприємства спрямована на системне та комплексне дослідження діяльності суб'єкта господарювання і розвитку структурних підрозділів для забезпечення найбільш повного використання та приросту його економічного потенціалу. Економічний аналіз проводиться на запит таких цільових груп, як власники, потенційні інвестори, фінансово-кредитні установи, державні контролюючі та інші органи, контрагенти.

Переважає більшість респондентів здійснює економічний аналіз на вимогу фінансово-кредитних установ. Незадовільною є ситуація щодо проведення економічного аналізу за ініціативи власників. Це ще раз підтверджує незацікавленість власників у організації економічного аналізу, а також недостатній рівень економічної освіченості в цілому.

4. Зміст та обсяг аналітичних робіт, основні аналітичні об'єкти та методи, що використовуються.

На підприємствах, де не функціонує система економічного аналізу, аналітичні роботи ведуться за потребою і є, як правило, тематичними. Тобто економічний аналіз здійснюється за тими питаннями та об'єктами, що в конкретний момент найбільше цікавлять управлінський персонал або інших суб'єктів-замовників. Крім того, проведення комплексного економічного аналізу потребує значних ресурсів, як фінансових, так і часових, кадрових.

Забезпечення раціональної поведінки господарюючих суб'єктів та інших зацікавлених сторін обумовлює необхідність збільшення числа функцій економічного аналізу та напрямів їх застосування. Особливість сучасного етапу розвитку економічного аналізу полягає у тому, що елементи його теорії, методології та організації у недостатній мірі враховують закони та тенденції ринку. З іншого боку, застосування аналітичного інструментарію зарубіжних країн, не адаптованого до умов господарської діяльності українських підприємств, викликає додаткові труднощі у достовірній їх економічній оцінці. Створився розрив у потребах фінансового менеджменту та управління в цілому і можливостях методології та організації аналізу, які існують на практиці.

Розвиток економічного аналізу пов'язаний із зростанням ступеня задоволення суспільних, колективних та індивідуальних потреб в аналітичній інформації через пізнання сторін, властивостей та відносин об'єктів дослідження. Існування багатьох підходів до процесу дослідження обумовлює наявність різних за змістом і завданнями напрямків економічного аналізу, які, у свою чергу, дозволяють забезпечити пізнання об'єктів економічного аналізу.

Основними завданнями економічного аналізу є інформаційне забезпечення ефективності прогнозування, планування, регулювання, обліку, контролю, організації та стимулювання в системі управління господарюючим суб'єктом притаманними тільки економічному аналізу методом і прийомами з метою забезпечення вигод його власників як у поточному періоді, так і на перспективу.

Пріоритетним напрямком розвитку економічного аналізу є забезпечення регулятивної, пошукової, захисної та комунікативної його функцій, що зумовлює вірогідні шляхи удосконалення та появи нових видів економічного аналізу і повинно враховуватись у теоретичних та методологічних дослідженнях з цього питання.

Економічний аналіз необхідний на всіх етапах підприємницької діяльності: від задумів і формування підприємства до реалізації кожного етапу його функціонування, дотримуючись принципів етапності самого аналізу.

Об'єктом економічного аналізу господарської діяльності є підприємство, об'єднання, окрема галузь, регіон, національна економіка в цілому. На діяльність підприємства впливає ряд факторів, вплив яких, а також оцінка кризової ситуації в економіці України, потребують розробки ефективних антикризових заходів, що забезпечать не просто виживання підприємства, а його стійкий фінансово-економічний розвиток. Цей процес потребує проведення комплексного аналізу як економічних показників, так і окремих сфер і напрямів діяльності підприємства:

- маркетинговий аналіз;
- аналіз стратегії господарюючого суб'єкта;
- аналіз і оцінка еластичності змін економічних показників в обґрунтуванні стратегії й тактики бізнесу;
- альтернативна основа аналітичного пошуку;
- визначення й оцінка ризику підприємництва.

Під час проведення економічного аналізу основну увагу необхідно приділяти пошуку резервів підвищення ефективності діяльності підприємства шляхом більш детального аналізу основних показників виробничої діяльності.

Тому перед економічним аналізом як наукою за сучасних умов розвитку економіки постало багато проблем, які потрібно розв'язувати. Насамперед належить створити єдину систему економічного аналізу, яка б інтегрувала різні види діяльності на всіх рівнях. З цим має бути пов'язана і система різнотермінових прогнозів, що базувалася б на закономірностях, тенденціях і резервах, виявлених аналізом.

Треба створити єдину обґрунтовану систему оцінних показників ефективності господарювання підприємств і їхніх підрозділів. Існує також необхідність у підвищенні оперативності економічного аналізу, удосконаленні організаційних форм аналітичної роботи і перебудові інформаційних потоків.

Варто також запозичити досвід розвинутих країн з організації та методики аналізу кон'юнктури ринку. Щодо перспектив розвитку економічного аналізу доцільно звернутись до тих його методичних і організаційних засад, які протягом десятків років формувалися у США та країнах західної Європи.

Вирішення актуальних проблем аналізу потребує широкого застосування економіко-математичних методів, електронно-обчислювальної техніки й персональних комп'ютерів. Це дасть змогу скоротити протяжність інформаційних потоків, знизити ймовірність помилок під час добору й передавання даних.

Дуже важливим є розроблення багатоваріантних розв'язань аналітичних задач та методика вибору з них того варіанта, який буде оптимальним для заданих параметрів.

В умовах становлення ринкових відносин в Україні, накопичення капіталів, появи нових та розвитку існуючих ринків зростає роль економічного аналізу для потреб систем управління та інших зацікавлених сторін в контексті забезпечення їх вигод.

Динамічний розвиток економічної науки, її адаптація до нових викликів економічної глобалізації та ринкового реформування, досягнення балансової рівноваги суспільно-економічних змін за політичними пріоритетами визначає адекватну динаміку розвитку економічного аналізу. На перший план виступають пріоритети методологічного забезпечення аналізу моделей, економічного розвитку систем різного ієрархічного рівня, організаційно-економічних механізмів державного регулювання національної економіки та виробничо-фінансового менеджменту суб'єктів господарювання, ділового партнерства та міжнародної інтеграції.

Перевагу слід надавати науковому обґрунтуванню ринкової моделі розвитку національної економіки. Незважаючи на те, що за тривалий час ринкового реформування в Україні відомими вченими було запропоновано багато різноманітних концепцій з економічної теорії макроекономіки, державного регулювання, до сьогодні залишається невизначеним курс економічних реформ. І причиною є не поганий рівень наукового обґрунтування цих концепцій. Саме науковці з економічної теорії використали весь арсенал

наукового інструментарію пізнання природи та закономірностей розвитку складних економічних систем. Однак відсутність світових аналогів таких стартових умов перехідного періоду, як в Україні, до ринкових умов господарювання, саме такої економічної, політичної та соціальної структури суспільства, а також інерція соціалістичного менталітету не дають змогу однозначно використовувати світові моделі ринкового реформування, привносять глибоку поляризацію наукових підходів до обґрунтування стратегії економічного поступу України.

Економічні наслідки приватизації, лібералізації цін, демократизації державного регулювання є не тільки різними, а й часто протилежними у різних країнах, що йдуть шляхом ринкового реформування. Це легко виявити на основі суспільно-економічного моніторингу національного прогресу в країнах, які проходили етап соціалістичного будівництва: Польщі і Білорусі, Прибалтиці і Китаї, Казахстані і Україні та ін. Досвід ринкового реформування у постсоціалістичних країнах суттєво збагачує сучасну економічну теорію, визначає нові тенденції і закономірності економічного розвитку у багатовекторних координатах становлення і розвитку економічних систем різних країн світу. Глобалізаційні процеси, формування єдиного економічного простору дають змогу проектувати найефективніші моделі ринкових перетворень, оптимізувати використання потенціалу продуктивних сил. В аналітичних дослідженнях становлення і розвитку економічних систем слід враховувати, що ринкова економіка не є ідеальною для суспільного прогресу, проте більш ефективних моделей, які відповідають філософії людського буття, у світі не знайдено.

Каркас ринкової економіки для будь-якої країни однаковий. Він будується на демократичних принципах управління, пріоритетного використання економічних методів впливу, персоніфікації власності і стимулювання конкуренції, лібералізації цін та вільного руху ресурсів і капіталу та ін. Проте змістове наповнення ринкових реформ є специфічним для кожної країни, виходячи з особливостей їх економічного потенціалу, рівня інтелектуального розвитку і структури суспільства, пріоритетів національної ідеї економічного прогресу тощо. Прогрес національної економічної думки обумовлюватиметься успіхами у консолідації суспільства для досягнення високих стандартів економічного прогресу, конструктивному збагаченні світовим досвідом, досягненнями цивілізованого ділового партнерства на зовнішньому і внутрішньому ринках. Боротьба наукових поглядів на розвиток національної економіки за політичною кон'юктурою, що сьогодні спостерігається в Україні, є найбільш деструктивним чинником досягнення високих стандартів економічної науки.

Більш проблемною є можливість отримання необхідної та достатньої, достовірної і своєчасної інформації про стан економічної системи того чи іншого рівня для проведення аналітичних досліджень. Якщо на рівні суб'єктів господарювання вона переважно є конфіденційною, то на рівні макроекономічних систем її частіше обмежують виключно службовим користуванням і не публікують. Це суттєво обмежує можливості аналітиків у

напрацюванні креативних пропозицій і пояснення реального стану, тенденцій, загроз і викликів у розвитку національної економіки.

Названі обставини не можуть розглядатися як об'єктивні передумови наукової стагнації, бо за таких умов втрачається сама сутність наукового прогресу. Наукові дослідження, спрямовані на розкриття сутності, причин і наслідків зміни і розвитку економічних явищ і процесів, а також на обґрунтування ефективних управлінських рішень, передбачають поглиблення знань, досягнення високих рівнів доказовості та аргументації, які унеможливають подвійні стандарти суджень та мінімізують ризик необоротних помилок у прийнятті управлінських рішень. Ця проблема особливо загострюється в умовах нестабільності економіко-правового середовища, розгулу політичної кон'юнктури, невизначеності та ризику ділового партнерства, жорсткої конкуренції та корпоративного лобіювання тощо. Тому приведення наукових досліджень до еталонних вимог теорії наукового пізнання є єдиним виходом із ситуації, що склалася в аналізі та економічній науці в цілому.

Нині склалися сприятливі умови для становлення справді наукової національної школи економічного аналізу. Трансформація суспільства і орієнтація на ринкові відносини передбачають перегляд традиційного розуміння багатьох економічних категорій, переоцінки цінностей і критеріїв економічного життя, формування нового економічного мислення. Новим змістом наповнюється управління господарськими процесами, пріоритетними стають економічні важелі впливу. Це розширює сферу наукових досліджень, знову застосування економічного аналізу.

В ситуації, що склалася сьогодні в Україні, роль економічного аналізу значно зростає, особливо в умовах виникнення кризових явищ на підприємстві, коли саме завдяки проведенню комплексного економічного аналізу вдається визначити причини кризи та розробити і обґрунтувати можливі шляхи виходу з криз. Сучасний економічний аналіз дає можливість запроваджувати на підприємстві системи комп'ютерного аналізу основних показників діяльності підприємства, але недостатком є те, що в Україні така практика проведення економічного аналізу не знайшла широкого розповсюдження.

Основні тенденції еволюції економічного аналізу пов'язані із розвитком ринкових відносин і полягають у подальшому збільшенні числа об'єктів, завдань, функцій, методичних прийомів, принципів економічного аналізу та інших елементів його методології та організації з метою забезпечення вигод його користувачів.

Отже, розвиток економічного аналізу в світі пов'язаний із зростанням ступеня задоволення суспільних, колективних та індивідуальних потреб в аналітичній інформації через пізнання сторін, властивостей та відносин об'єктів дослідження. Вивчення досліджень українських та зарубіжних вчених приводить до висновку, що потреби господарської практики і процесу пізнання зумовлюють постійне розширення кола завдань економічного аналізу. Потреба в економічному аналізі буде реалізованою, якщо власники та інші зацікавлені сторони отримають своєчасну достовірну відповідь на питання про реальні

шляхи збільшення своїх економічних вигод. Оскільки сучасний економічний аналіз – це багатофункціональна система, слід наголосити на узгодженні завдань економічного аналізу та його функцій.

Література до розділу 3.2

1. Захарченко В.І. Економічний аналіз процесів ринкової трансформації багатостадійних промислово-територіальних систем / В.І. Захарченко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №6. – С. 3-11.
2. Мних Є.В. Сучасний економічний аналіз: питання методології та організації / Є.В. Мних // Бухгалтерський облік та аудит. – 2006. – №1. – С. 55-61.
3. Олійник О.В. Стан економічного аналізу в Україні: проблеми адаптивності до інституційних змін / О.В. Олійник // Міжнародний збірник наукових праць. – 2011. – Випуск 1(16). – С. 158-162.
4. Савицька Г.В. Теорія економічного аналізу: [навчальний посібник] / Г.В. Савицька, В.І. Самборський. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 384 с.
5. Цигилик І.І. Економічний аналіз – основний чинник підвищення ефективності підприємницької діяльності / І.І. Цигилик // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – №7. – С. 90-96.

3.3. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Бакуліна О.С.

аспірант кафедри ЗЕД підприємств

Житомирський національний агроекологічний університет

Україна за своїм природно-ресурсним та аграрним потенціалом посідає провідне місце серед країн світу, однак цей потенціал використовується вкрай неефективно, а агропромисловий комплекс України за рівнем розвитку відстає від передових країн світу та ЄС.

Посилення конкурентної боротьби на світових ринках, виведення народного господарства країни з кризи, досягнення відповідного рівня розвитку аграрного сектора АПК потребує використання комплексу чітко скоригованих дій. Однією із складових цього комплексу дій є відношення до ресурсного потенціалу, підвищення ефективності його використання та впливу на фінансовий стан підприємства.

Аналіз ресурсного потенціалу є невід'ємною складовою управління діяльністю сільськогосподарських підприємств, що в свою чергу дозволяє дослідити стан земельних, трудових і матеріальних ресурсів, ефективність їх використання та виявити можливості максимального їх використання задля підвищення прибутковості підприємств.

З огляду на це, В.Г. Андрійчук стверджує, що систему підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва слід будувати так, щоб вона розкривала дві сторони критеріїв ефективності – раціональність використання землі та економічність виробництва [1] За Г. Ісаєвим ефективність

Наукове видання

**СУЧАСНИЙ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
АНАЛІЗ І АУДИТ: ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ**

Колективна монографія
у двох томах
(українською та російською мовами)

Том 2

За редакцією
кандидата економічних наук, професора П.Й. Атамас

Відповідальний за випуск С.І. Дробязко
Комп'ютерна верстка Р.А. Кулькін

Формат 60x90/16. Ум. друк. арк. 25,9

Тираж 300 прим. Зам. № 14/12_1.

Видавництво «Герда», 49000, м. Дніпропетровськ, пр. К.Маркса, 60.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК №397 від 03.04.2001 р.

ISBN 978-966-8856-87-7
ISBN 978-966-8856-89-1 (Т. 2)

